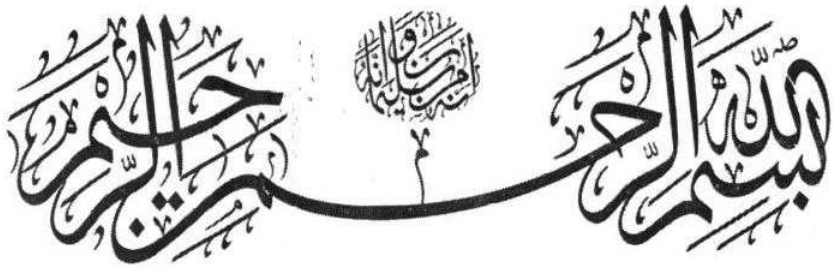

۱۴۲۳۸۲۵

مبانی فقهی و حقوقی حیلہ در طلاق

تالیف:

محمد حسن بهدادفر

ابراهیم صدیقی

انتشارات سوافراز

مبانی فقهی و حقوقی حيله در طلاق

✱ تالیف: محمد حسن بهدادفر، دکتر ابراهیم صدیقی

✱ ناشر: سرافراز

✱ چاپ و صحافی: سرافراز

✱ تعداد صفحات: ۱۰۷ صفحه

✱ نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۵

✱ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۲۸-۳۰۱-۵

✱ شمارگان: ۱۰۰۰

✱ قیمت: ۸۰۰ تومان

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

سرشناسه	بهدادفر، محمد حسن، ۱۳۵۳ -
عنوان و نام پدیدآور	مبانی فقهی و حقوقی حيله در طلاق / تالیف محمد حسن بهدادفر، ابراهیم صدیقی.
مشخصات نشر	کرج: سرافراز، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۱۰۷ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۳۲۸-۳۰۱-۵
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه: ص. [۱۰۱]-۱۰۷؛ همچنین به صورت زیر نویس.
موضوع	فریکاری -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	Decree -- Religious aspects -- Islam
موضوع	طلاق (فقه) -- ایران
موضوع	Divorce (Islamic law) -- Iran
موضوع	طلاق -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	Divorce -- Law and legislation -- Iran
شناسه افزوده	صدیقی، ابراهیم، ۱۳۳۸ -
رده بندی کنگره	BP ۱۰۴ ۱۳۹۵ ب۴۴ق/
رده بندی دیویی	۲۹۷/۱۵۹
شماره کتابشناسی ملی	۴۲۸۲۲۷۸

مرکز بخش: نمایشگاه و فروشگاه تخصصی کتاب دانشگاهی خوارزمی

کرج - رجائی شهر - بلوار مؤذن شرقی - روبروی بانک ملی دانشگاه آزاد - پلاک ۳۲

تلفن: ۰۲۶-۳۴۴۲۱۵۹۵-۰۴۲۰۸۵۶۳-۳۴۴۵۰۱۵۳-۳۴۴۴۳۶۹۳

چکیده

۱

مقدمه

۷

فصل اول: تعاریف، مفاهیم و پیشینه

♦ ۱-۱) مفاهیم بحث طلاق

۹

تعریف طلاق

۹

شرایط صحت طلاق

۱۰

شرایط طلاق دهنده

۱۰

بلوغ

۱۰

عقل

۱۱

قصد طلاق دهنده

۱۱

رضای طلاق دهنده

۱۲

شرایط مطلقه

۱۲

انواع طلاق

۱۲

طلاق بائن

۱۳

طلاق رجعی

۱۳

♦ ۲-۱) مفاهیم و پیشینه بحث حيله

۱۴

معنا و مفهوم حيله

۱۴

فرق حيله مشروع با تدليس

۱۵

فرق حيله مشروع با تقلب

۱۵

نوريه

۱۶

♦ ۳-۱) پیشینه بحث حيله

۱۷

در حقوق ملت‌ها

۱۷

در اسلام

۱۹

فصل دوم: مبانی فقهی و حقوقی حيله

♦ ۱-۲) ملاک مشروعیت حيله

۲۳

♦ ۲-۲) ادله مخالفان کاربرد حيله

۲۷

قرآن کریم

۲۷

آیات مربوط به حيله گری اصحاب سبت

۲۷

آیات نكوهش كننده خدعه كنندگان

۲۹

آیات ناهی از اضرار زن و مرد به یکدیگر در زمان عده طلاق

۳۰

۳۱	آیه نهی کننده از به ریشخند گرفتن آیات و احکام خدا
۳۳	روایات
۳۳	روایات نکوهنده حيله يهود در استفاده از پيه حرام
۳۴	روایت نبوی (ص) در نکاح تحلیلی
۳۵	احادیث نهی کننده از ارتکاب حرام با تغییر نام موضوع حرام
۳۶	روایت نهی کننده از اهدای هدیه به کارگزاران زکات
۳۷	اجماع
۳۸	عقل
۳۹	قاعده لازم و نفی حیل محرمه
۴۱	♦ (۲-۴) ارزیابی ادله مخالفان کاربرد حيله
۴۱	نقد و بررسی دلیل اول (قرآن کریم)
۴۱	آیات مربوط به اء حاب و بیت
۴۱	آیات نکوهنده خدعه کنندگان
۴۲	آیات نهی کننده از ضرر رساندن به یکدیگر
۴۳	آیه نهی کننده از استهزاء احکام خدا
۴۴	نقد و بررسی دلیل دوم (روایات)
۴۴	روایات نکوهنده حيله يهود در استفاده از پيه حرام
۴۴	روایت نبوی (ص) در نکاح تحلیلی
۴۵	احادیث نهی کننده از ارتکاب حرام با تغییر نام موضوع حرام
۴۶	نقد و بررسی دلیل سوم (اجماع)
۴۶	نقد و بررسی دلیل چهارم (عقل)
۴۷	نقد و بررسی دلیل پنجم (قاعده لازم و نفی حیل محرمه)
۴۸	♦ (۲-۴) ادله موافقان کاربرد حيله
۴۸	قرآن کریم
۴۸	داستان حضرت ایوب در سوره مبارکه (ص)
۴۹	داستان حضرت ابراهیم در سوره مبارکه انبیاء
۴۹	آیه ۱۰۶ سوره مبارکه نحل
۵۰	آیه ۲۸ سوره مبارکه آل عمران
۵۰	آیه ۵۰ سوره مبارکه نمل
۵۱	روایات

۵۲	اجماع
۵۲	اصل جواز
۵۳	اطلاق و عموم ادله
۵۴	♦ (۵-۲) ارزیابی ادله موافقان کاربرد حيله
۵۴	نقد و بررسی دلیل اول (آیات)
۵۴	داستان حضرت ایوب در سوره مبارکه (ص)
۵۵	داستان حضرت ابراهیم در سوره مبارکه انبیاء
۵۵	آیه ۱۰۶ سوره مبارکه نحل
۵۶	آیه ۲۸ سوره مبارکه آل عمران
۵۶	آیه ۵۰ سوره که نمل
۵۶	نقد و بررسی دلیل دوم (آیات)
۵۸	نقد و بررسی دلیل اجماع
۵۹	نقد و بررسی دلیل اصل جواز
۵۹	نقد و بررسی دلیل اطلاق و عموم ادله
۶۰	♦ (۶-۲) بررسی مبانی فقهی کاربرد حيله
	فصل سوم: مصادیق حيله در طلاق احکام آن
۶۵	♦ (۱-۳) بررسی مصادیق حيله در طلاق
۶۵	اعلام غیبت زوج و تقاضای صدور رای غیابی
۶۵	اعلام غایب مفقودالاثربودن زوج
۶۹	اعلام مجهول المکان بودن زوج
۷۳	اقدامات دادگاه در جهت شناسایی زوج قبل از صدور رای طلاق
۷۴	معرفی فرد دیگری به جای زوج در دادگاه
۷۶	معرفی فرد دیگری به جای زوج در دفترخانه و اعطای وکالت
۷۷	عنین نمودن زوج توسط زوجه
۸۰	اعلام ارتداد زوجه و انحلال نکاح
۸۱	♦ (۲-۳) احکام و آثار فقهی و حقوقی حيله در طلاق
۸۲	جبران ضرر ناشی از حيله توسط زوجه در طلاق
۸۳	مسئولیت مدنی حيله در طلاق
۸۵	مسئولیت کیفری حيله در طلاق
۸۶	عنصر قانونی جرم

۸۷	عنصر مادی جرم
۸۹	عنصر معنوی جرم
۹۰	♦ ۳-۳ آثار وضعی حيله در طلاق
۹۰	واخواهی از رأی طلاق غیابی
۹۲	اعاده دادرسی

فصل چهارم: نتیجه گیری و پیشنهادها

۹۷	♦ ۴-۱ نتیجه گیری
۹۹	♦ ۴-۲ پیشنهادها
۱۰۱	منابع
۱۰۱	الف) منابع فارسی
۱۰۳	ب) منابع عربی
۱۰۶	ج) مقالات
۱۰۷	د) قوانین
۱۰۷	هـ) نرم افزار

بحث از حیل‌های شرعی از همان روزهای آغازین تدوین حقوق اسلامی از دید فقیهان پنهان نمانده و کم و بیش در ابواب مختلف فقهی مطرح گردیده است. در ابتدا هدف اصلی و اولیه آموزش و به کارگیری حیل شرعی بیشتر یا رهایی از حرام و رسیدن به حلال بود و یا عبور از مخصصه و تنگناهای شرعی. در فقه امامیه فقهاء با هر حیل‌ای که نامشروع بوده به گونه‌ای که سبب تحلیل حرام و تحریم حلال گردد و با کتاب و سنت و روح قوانین اسلام منافات داشته باشد، مخالفند. هرگاه در موردی عمل به حیل را جایز می‌دانند منظور حیل‌ای است که مشروع بوده و مطابق با قواعد و اصول فقهی و نیز موجب رفع مفسده و نجات از مهلكه باشد.

با گسترش قوانین، اعمال حیل‌ها دیگر فقط نسبت به احکام شرعی نبود و فریب قانون را نیز در برمی‌گرفت. از طرفی با توسعه جوامع و پیچیدگی روابط اجتماعی، از جمله مسائل مربوط به نکاح و طلاق، استفاده از حیل‌ها در این امور که احکام آن جنبه امری و تکلیفی دارد نیز گسترش یافت. در به کارگیری حیل و تقاب نسبت به قانون توسط زوجه برای رسیدن به حکم طلاق، از آنجا که استفاده از حیل موجب تضییع امر و اوهامی شارع مقدس و سبب تحلیل حرام و تحریم حلال یا اسقاط حق و اثبات باطلی می‌گردد و خلاصه مقاصد شرعی منافات دارد، نامشروع و باطل است و به همین لحاظ کلیه احکام صادره در باب طلاق که ناشی از هرگونه حیل‌ای بوده باشد به دلیل تضییع حق زوج که همان اختیار طلاق است بطلان است و کلیه احکام و آثار صیغه طلاق جاری شده، بی اعتبار بوده و باید به وضعیت قبل از جاری صیغه طلاق باز گردد.

اعتقاد همگانی مردم بر این است که پیوند مقدس ازدواج آغاز نمی‌شود تا به طلاق بیانجامد، پشتوانه بقای خانواده زندگی است و طلاق به لحاظ قرار گرفتن در ظلمات رکود جایگاه دل‌انگیزی نخواهد داشت. عوامل مختلفی می‌تواند وجود داشته باشد که این پیوند مقدس را سست نماید تا جایی که زن متوسل به استفاده از حيله‌هایی گردد که جملگی نامشروع بوده و علاوه بر ضمانت اجرای بطلان عمل انجام شده، مسئولیت کیفری نیز به همراه داشته باشد.

با بررسی طلاق‌های ثبت شده در بین سال‌های ۹۲ لغایت ۹۴ ملاحظه می‌گردد که از بین هر دو یا سه ازدواج ثبت شده یکی منتهی به طلاق گردیده است و این امر حکایت از شیوع طلاق در بین خانواده‌های ایرانی دارد. علل و عوامل مختلفی باعث گرایش زنان به سوی طلاق می‌گردد که ریشه‌های فردی، و اجتماعی دارد. از جمله علت‌های فردی طلاق می‌توان به مشکلات اقتصادی، اعتیاد، خیانت، عدم آشنایی با مهارت‌های زندگی و... اشاره کرد. مشوق‌های اجتماعی را باید در بین بعضی قوانین جستجو کرد. مزاایی را برای زنان مطلقه در نظر گرفته است و این باعث گرایش زنان به سمت طلاق می‌گردد. مانند سهیلانی که کمیته امداد و سازمان بهزیستی به زنان مطلقه پرداخت می‌نماید و یا اجازه خروج از کشور برای زنان مطلقه و...

بی‌تردید یکی از عوامل انحطاط اخلاقی در هر جامعه‌ای فتح باب و شیوع توسل به حيله و نیرنگ در مسائل اجتماعی برای بی‌اثر کردن محدودیت‌های ناشی از قوانین و نظامات اجتماعی است، زیرا چنانچه در جامعه‌ای این امکان بوجود آید که مرادی بتوانند با تظاهر به حيله و نیرنگ و توسل به اعمال متقلبانه به اهداف نامشروع خود برسند، از این راه شانه از زیر بار تکالیف و نظامات اجتماعی خالی کنند. این امر نه تنها مبانی و اصول حقوقی جامعه را در معرض خطر قرار خواهد داد بلکه موجب قانون شکنی و بی‌احترامی نسبت به "زنان" در بین مردم فراهم خواهد نمود. بدین لحاظ از دیرباز غالب فقهاء حيله‌های منتهی به نتیجه نامشروع حرام را که زایل‌کننده حق دیگران بوده و مختل نظم و اخلاقیات جامعه است را مردود دانسته و زیاده‌کاری در اسلام براساس نیت و قصد انجام دهنده آن ارزشیابی خواهد شد و چنانچه اعمالی به ظاهر صحیح ولی باطلأ برای فرار از محدودیت‌های قانونی صورت گرفته باشد بدون ارزش حقوقی و باطل است.